

कारण कै.नांदापूरकरांचे मराठी भाषेच्या अस्मितेचे गीत हे हैद्राबाद मुक्तीसंग्रामातले एक स्वातंत्र्यगीतही आहे हे आम्हाला माहीत असते.

आपण आपला भाषिक भूगोल कितीही बदलला तरी आमच्या सोयर्संबंधानी अशा भौगोलिक सीमांची कधीच पर्वा केलेली नाही आणि व्यापारउदीमाच्या निमित्तानं होणारी बहुभाषकांची आवक जावक आम्ही कधीच थांबवू शकलो नाहीत. तीर्थाटन करतानाही राजकीय सीमा आम्ही पुसून टाकल्या. काल कोणताही असो 'शांततामय सहजीवन' हीच आपली मानसिकता राहिली, असा आपला इतिहास आहे. त्यामुळं भाषावार प्रांतरचना मान्य करूनही एकात्म समाज निर्माण करण्यासाठी आज आम्ही घटनेनेच जर बांधील असू तर भाषेचे निमित्त पुढे करून कुणी दहशत निर्माण करित असेल तर लेखक वाचक म्हणून आपणाला गप्प कसे राहता येईल. खरे तर डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचा भाषावार प्रांतरचनेलाच तत्त्वतः विरोध होता. प्रौढ मतदान पद्धतीमुळे प्रदेशविशिष्ट असलेल्या एकेका भाषकांचे बहुसंख्याकाचे गट आपले प्रतिनिधी निवडून आणतील, आणि लोकशाहीच्या नावाखाली ती एकेका भाषिक गटाची हुकूमशाही असेल, असा इशारा त्यांनी दिला होता. पण असे असले तरी त्यांनी लोकमताचा आदर राखला. आणि सीमावर्ती भागातील कोणत्याही अल्पसंख्य भाषकांवर अन्याय होऊ नये म्हणून घटनात्मक तरतूदी केल्या. याच तरतूदीचा आधार घेत गेली पन्नास वर्ष बेळगावचे मराठी भाषक महाराष्ट्रात येण्याची मागणी करित आहेत. ही त्यांची मागणी म्हणजे स्वतंत्र पाकिस्तानची मागणी नव्हे की वेगळ्या बोडोस्तानचीही मागणी नव्हे, हे आपण लक्षात घ्यायलाच हवे.

बेळगाव पालिकेने यापूर्वीही असे ठराव केले. पण पालिका बरखास्त करण्यात आली नाही. यावेळी मात्र पालिका बरखास्त झाली. हे कायदेशीर आहे की नाही हे न्यायव्यवस्था ठरवेल. सीमाप्रश्नदेखील न्यायालयात प्रलंबित आहे. त्याचाही योग्य तो निर्णय आज ना उद्या लागेल. त्यामुळे माझ्या भूमिकेचा संबंध न्याय, कायदा आणि राजकारण या पलीकडे असणाऱ्या नैतिकतेशी आहे. एका महापौराच्या संदर्भात भाषेच्या मुद्यावरून जे आक्रमक वर्तन घडले, त्याचा सीमावर्ती मराठी भाषकांच्या मनावर काय परिणाम झाला असेल ? त्यांच्या मनात दहशत निर्माण झाली नसेल ? अशा वेळी मा.मुख्यमंत्री विलासराव देशमुख ह्यांनी वेळीच दखल घेऊन योग्य त्या हालचाली केल्या, ही गोष्ट अभिनंदनीयच आहे. नाट्यपरिषदेच्या अध्यक्षांनी मा.मोहन जोशी - ह्यांनी नाटकाचे दौरे पूर्वीप्रमाणेच काढले जातील असा निर्णय घेऊन जो दिलासा दिला त्याचेही आपण स्वागतच करायला हवे. न्या.नरेंद्र चपळगावकर ह्यांनी या प्रश्नावर उपाय म्हणून सूचना केली तिचाही गंभीरपणे विचार व्हायला हवा. माझ्या भूमिकेचा कुणी विपर्यास करू नये असे वक्तव्य व्हावे ही जी सूचना आदरणीय पन्नालालजी सुराणा ह्यांनी केली तीही मी मान्य करतो.